

OTVORENO
o korupciji

POLICIJA

Beograd
2002.

OTVORENO o korupciji
POLICIJA

Izdavač
Friedrich Ebert Stiftung

Za izdavača
Zoran Lutovac

Projekat okruglih stolova o korupciji u Srbiji

Autor projekta i urednik publikacije
Radojka Nikolić

Redakcija publikacije
Predrag Jovanović
Svetlana Vuković
Miroslav Nikolić

Projekat podržali
Transparency International Serbia
Centar za ekonomska istraživanja
Institut društvenih nauka

Priprema za štampu
APP, Beograd

Štampa
Vuletić print, Beograd

Tiraž
300

Beograd
2002.

Sadržaj

Uvod	4
Slučajevi korupcije	6
Predrag Jovanović Policija u vrhu korumpiranosti	8
Dobrivoje Radovanović Kako smo postali kriminalizovano društvo	10
Brankica Grupković Polemika oko "Antikorupcijskih stubova"	16
Budimir Babović Neophodna reforma policije	17
Miodrag Vuković Unutrašnjom kontrolom protiv korupcije	19
Milorad Veljović Statistika o suzbijanju kriminala	22
Aleksandra Drecun Korupcija je etički problem	23
Čedomir Čupić Narod očekuje namirenje pravde	25
Milosav Vasić Protiv korupcije krenuti od vrha	29
Nada Šavija Utrostručen broj prijava mita	30
Jovan Spaić Država postoji zbog građana	31
Milorad Jelisavac	33

Uvod

Jedino obimnije istraživanje javnog mnjenja o korupciji i dalje je anketa koja je realizovana tačno pre godinu, krajem januara prošle godine, u organizaciji Centra za liberalno demokratske studije. Na uzorku od oko 1.600 ispitanika pokazalo se da građani smatraju da je korupcija u državnoj upravi veoma raširena, a da visoko mesto po korumpiranosti zauzima policija. I kada je reč o oblastima u kojima je korupcija najviše raširena i kada se ocenjuju profesije koje su nosioci korupcije i kada se pominju javne nabavke i korupcija - uvek su policija i policajci visoko rangirani i zauzimaju jedno od pet prvih mesta po korumpiranosti.

Geneza savremenih oblika korumpiranosti policije u Srbiji poklapa se sa početkom sankcija, ratova i ekonomske krize od pre desetak godina. Najmasovniji oblici korupcije su, po pravilu, "sitniji" i vezani su za "sivu ekonomiju". Pokazuju se u "drugarskim" odnosima sa švercerima od kojih se uzima sitan reket. Po zastupljenosti ne zaostaje ni korumpiranost saobraćajnih policajaca za sitnije iznose.

Ali, od toga mnogo teže posledice ostavlja korupcija visokih rukovodilaca policije i starešinskog kadra, gde su i ulozi i dobiti veći.

Nema sumnje da borba protiv korupcije u policiji ima prioritet, kako bi se dobile zdrave državne i javne institucije. U mere za suzbijanje korupcije ubraja se sve - od popravljjanja materijalnog položaja policije, preko reforme uprave i promene kaznene politike do civilne i parlamentarne kontrole rada policije. Jednak značaj u toj borbi ima i moralna dimenzija kako bi se narod uverio da je suzbijanjem korupcije zadovoljen iskonski osećaj pravde.

Na takve zaključke upućuju razgovori za "okruglim stolom" o korupciji u policiji koji su vođeni 26. januara 2002. godine. Bio je to četvrti u nizu od sedam razgovora o korupciji u Srbiji, po sektorima u kojima se najviše javlja, koji se održavaju u organizaciji Fridrih Ebert

Fondacije i uz podršku Transparensi Internešenela za Srbiju i Centra za ekonomska istraživanja Instituta društvenih nauka.

O korupciji OTVORENO prvi razgovor je održan 29. septembra 2001. godine (carina), drugi, 27. oktobra 2001. godine (zdravstvo), treći, 24. novembra 2001. godine (školstvo). U seriji od ukupno sedam "okruglih stolova", posle korupcije u policiji, na redu su još razgovori o korupciji u pravosuđu, javnoj upravi (građevinske dozvole) i u poreskim službama.

Ovo je prvi pokušaj u Srbiji da se problem korupcije analizira na konkretnim primerima i da se u razgovoru sa ljudima u čijim službama izvesno postoji korupcija, potraže rešenja za suzbijanje korupcije. U razgovorima, kako je planirano, učestvuju eksperti iz raznih oblasti - ekonomisti, sociolozi, predstavnici vlade i nevladinih organizacija.

Ima li smisla boriti se protiv korupcije ako je ona već toliko duboko ukorenjena u sistem i u svest?

Svakako ima. Samo jedan od razloga za borbu protiv korupcije nalazi se u anketi koja je sprovedena polovinom 2001. godine na uzorku od oko 2.000 građana Srbije. Na pitanje "Da li bi prihvatili mito" građani su odgovorili ovako: 32 odsto ne bi, jer ne želi da krši zakon, dok 45 odsto ne bi, jer ne opravdava korupciju. Tolika većina od 77 odsto anketiranih koji nikako ne prihvataju korupciju, pruža nadu da u našem društvu postoji kritična masa koja drži do morala i koja je potencijalno spremna za borbu protiv korupcije.

Autor projekta

Radojka Nikolić

Februar 2002. godine

Slučajevi korupcije u policiji

Kao uvod u razgovor o korupciji u policiji, za "okruglim stolom" koji je održan 26. januara 2002. godine, navedena su dva primera iz prakse. Slučajevi su istiniti. Izostavljena su samo imena aktera.

Primer prvi. Najčešći oblik korupcije u policiji povezan je sa saobraćajnim prekršajima. Situacija je poznata i veoma rasprostranjena: sačeka se vozač na mestu gde se najčešće pravi prekršaj, napiše se kazna a onda se vozač i policajac "dogovore" pa se prijava pocepa a novac, niži od propisane kazne, uzima policajac u zamenu za "ćuta-nje".

Budući da je to do sada bio jedan od najrasprostranjenijih oblika sitne korupcije u policiji, biće zanimljivo šta će se događati ubuduće, pošto su od 26. januara 2002. godine stupile na snagu mere po kojima su određene veoma visoke kazne za saobraćajne prekršaje. Iako je to predviđeno da bi se povećala bezbednost, neće li se pojačati korupcija, odnosno podmićivanje policajaca, jer će mnogima tek sada biti "isplativije" da plate kaznu "na ruke" bez pisanja prijave?

Primer drugi. Ovo je nesvakidašnji slučaj i nedavno sam ga saznala od jednog našeg veoma uspešnog i, razume se, bogatog biznismena koji živi u Švajcarskoj. Reč je o tome da je junak ovog našeg primera svoj put uspešnog poslovanja počeo pre tridesetak godina u Švajcarskoj i to - korupcijom. Naime, kako nikako nije mogao da dobije veći posao prodaje kao trgovački putnik, rešio je da podmiti menadžera jedne velike robne kuće. Bio je to težak i naporan posao da uopšte udesi priliku da ponudi iznos od oko 100.000 švajcaraca. Ali, uspeo je. Menadžer je uzeo mito a robna kuća primila na prodaju robu "junaka našeg primera" i otada se "čigra zavrтела".

Šta je bilo posle? Prošlo je, dakle, tridesetak godina i naš biznismen, siguran u dovoljan protok vremena a i u svoju prilično solidnu materijalnu poziciju, ispričao je taj svoj slučaj na jednom od naših televizijskih kanala, u okviru priče - "kako sam počeo, pa sam postao

bogat..." To se dogodilo pre tri meseca. A, onda, mesec dana posle televizijskog nastupa "junaka našeg primera", stiže poziv iz policije, iz odeljenja za korupciju Švajcarske: obavešteni su o televizijskoj priči za korumpiranje menadžera i traže ime čoveka koji je primio mito. U Švajcarskoj, naime, odgovornost za korupciju nikad ne zastareva. Šta je mogao da uradi "naš junak"? Smislio je, na brzinu, kako da se iz svega "izvadi" i rekao da to nije bio istinit slučaj korupcije, već je on dao mašti na volju kako bi njegov početak u biznisu bio dovoljno epski i televizičan.

Možemo li, dakle, da imamo praksu bar približno kao Švajcarska, da budno pratimo sve što se dešava u vezi sa korupcijom, da policija odmah reaguje, da slučajevi korupcije ne zastarevaju, jer kako vidimo, korupciju nije moguće iskoreniti ni u najrazvijenim društvima.

Dr Predrag Jovanović
Transparency International Serbia

Policija u vrhu korumpiranih

U istraživanjima javnog mnjenja koja su rađena tokom prošle godine, pokazalo se da je policija u velikoj meri bila izložena korupciji. Ona je zauzimala mesto među četiri-pet najkorumpiranijih delatnosti. Na prvom mestu je bila carina, a sledile su poreske službe, policija i pravosuđe. Na skali od jedan do pet na kojoj se meri stepen korupcije, ako broj jedan označava da nema korupcije a najviši stepen korupcije je na broju pet, istraživanja su pokazala da su sve pomenute delatnosti imale ocenu iznad četvorke.

Promenom vlasti u oktobru 2000. godine, počele su da se sprovede reforme i da se suzbija korupcija. Prošle godine, u septembru, ministar policije Mihajlović je izjavio da je oko hiljadu pripadnika MUP-a kažnjeno zbog korupcije. Na žalost, nije navedena struktura kažnjenih policajaca ni kakve su kazne.

Analiza koju smo pripremili za Transparensi Internešnel Srbija, u knjizi "Antikorupcijski stubovi" za Srbiju i SR Jugoslaviju, pokazuje da, institucionalno, postoje nezavisni organi koji bi kontrolisali rad MUP-a. Formalno, to su skupštinski odbori, koji su za to zaduženi. Međutim, oni su se do sada pokazali dosta neefikasnim.

Takođe, istraživanja od pre godinu i po dana su pokazala da je kod javnih nabavki policija bila druga po zastupljenosti korupcije. Na prvom mestu po korumpiranosti u javnim nabavkama bilo je zdravstvo.

Naša studija "Antikorupcijski stubovi" daje i konkretne predloge šta treba da se uradi da bi se suzbila korupcija. Ali, očekujem da će na ovom skupu učesnici dati širu i detaljniju sliku o pojavama korupcije

i njenom suzbijanju. Ekspert koji je sarađivao u "Antikorupcijskim stubovima", gospodin Budimir Babović, naveo je niz predloga za suzbijanje korupcije: uvođenje prakse redovne kontrole rada policije od strane odgovarajućih skupštinskih organa, uvođenje novih nezavisnih institucija za spoljnu kontrolu i nadzor (nadzorna komisija, ombudsmani i drugo), zatim, uvođenje unutrašnje kontrole osnivanjem posebnog odeljenja unutar MUP-a i postizanje bolje koordinacije sa policijama drugih zemalja kako bi međunarodna podrška bila delotvornija.

Moram da priznam da su neki od nalaza iz naše analize "Antikorupcijski stubovi" već prevaziđeni. Tako, na primer, naš nalaz da ne postoji posebna služba koja bi se bavila korupcijom više ne stoji, jer su u međuvremenu osnovani antikorupcijski timovi. Vreme je demantovalo još neke stvari, tako da mi je drago da ova naša knjiga počinje polako da zastareva.

Prof. dr Dobrivoje Radovanović
direktor Instituta za kriminološka istraživanja

Kako smo postali kriminalizovano društvo

Godinama i mesecima se već pitam šta je razlog da smo mi od jedne relativno mirne zemlje što ste kriminala tiče, postali jedan kotao koji ključa od kriminala? **Šta je razlog da, recimo, od 110 ubistava za godinu dana dođemo na 350, od 250 pokušaja ubistava dođemo na 450 pokušaja ubistava, da od 79 razbojništava dođemo na 1.800 razbojništava godišnje? Mislim da će na to jedino nauka moći da odgovori, jer istorija, pokazalo se, piše se i čita zavisno od nekih dnevnih potreba.**

Ja sam po profesiji psiholog i zato je prirodno da sam "deformisan" u razmišljanju o društvenim stvarima. Moja je ideja da je sve ovo krenulo zbog dve stvari: zbog šovinizma i zbog želje da se organizuje jedna skoro savršena kriminalna država i organizacija. Čak sam skloniji da verujem da je ovo drugo bilo primarno, jer to pokazuje sled poteza koji je vukla prethodna vlast.

Naime, da biste imali dobru kriminalnu organizaciju, treba da ispunite nekakve uslove. Morate da imate malo rata, jer to donosi jako visok profit, morate da imate malo spoljne blokade, jer to takođe daje profit, morate da imate neprijatelja, jer onda možete da "okrenete" stanovništvo ka tom neprijatelju, morate da centralizujete policiju, jer u tom slučaju vi odlučujete šta će ona da radi a ne šefovi policije u pojedinim regionima, morate da izvučete državnu bezbednost iz strukture policije i da je podredite sebi, jer ste onda vi šef tajne policije, morate da imate jaku usmerenu ideološku organizaciju, morate da imate korumpiranu policiju i korumpirano sudstvo. Bez toga ne možete ozbiljno da se bavite kriminalom.

Naravno, dodatni uslovi su da imate pravni voluntarizam i da imate dobre, poslušne saradnike. **Kad izvršimo analizu svega što se kod nas dešavalo, ovi uslovi su ne samo ispunjeni, već i premašeni. Mislim da je zbog toga centralna ideja onoga što se dešavalo od 1990. godine nadalje, i ono što je donelo taj stepen kriminala, bila, u stvari želja, za stvaranjem kriminalne države zbog moći koja je donosila vlast.**

Znam da se sa ovim neće složiti ni sociolozi ni ekonomisti, ali ovo može poslužiti makar kao dobra ilustracija onoga što se ovde dešavalo. Možda je to i dobra ilustracija za stanje kako smo mi nesrećan narod kad imamo ovakve političare. A možda i nesrećan narod koji će u budućnosti imati takve političare.

Među izuzetno važne oblike kriminala spada korupcija. Zato što ona razara sve vrednosti - od moralnih, pravnih, ekonomskih - i zato što je deo organizovanog kriminala i njegovo moćno sredstvo. I zato što na jedan način, koji je sasvim van pameti, reorganizuje društvo, raslojava ga i pravi drugačije centre moći i zato što uništava svaku pomisao i svaki pokušaj stvaranja pravne države. Ovo poslednje je jako izraženo onda kada korupcija zahvati pravosuđe i policiju.

U nauci postoje sporovi oko formulacije šta je, u stvari, korupcija. I postoje mnoge definicije. Jedna od njih glasi da je to kvalitet kvarenja vlasti, nezakonito korišćenje socijalnog položaja i moći radi lične koristi, kvarenje institucija sistema, zloupotreba javnih ovlašćenja, namerno narušavanje principa nepristrasnosti u donošenju odluka u cilju sticanja neke pogodnosti...

Postoji i definicija koja je najkompletnija iako trpi moguće kritike. To je definicija koja je data u članu 8 Konvencije Ujedinjenih nacija u borbi protiv organizovanog kriminala. Definicija je formulisana 2000. godine i glasi: "Korupcija je krivično delo učinjeno s namerom obećanja ponude ili davanja državnom službeniku, posredno ili neposredno, neprimerene koristi kako bi preduzeo radnju ili se od nje uzdržao, a koja je deo njegovih javnih ovlašćenja, odnosno dužnosti, kao i izmamljivanje i prihvatanje od strane javnog službenika neprimerene koristi kako bi preduzeo radnju ili se uzdržao od preduzimanje radnje koju je inače dužan da preduzme."

Šta je bitno u toj definiciji?

Bitno je to što je reč o javnom ili državnom službeniku, dakle o licu koje ima neko javno ovlašćenje, bitno je da je suština da se korupcija nalazi u javnom ovlašćenju ili nadležnosti i da se ona vezuje za društvene, javne, državne institucije uređene pravom. Da ne ulazimo u raspravu o tome da li je korupcija moguća samo u državnom i javnom sektoru, jer knjiga "Korupcija u Srbiji" Centra za liberalno demokratske studije dopušta da se korupcija javlja i u privatnom sektoru.

Istraživanja o mogućim stepenima korumpiranosti pokazuju da postoje tri gradacije. Prvi stepen su slučajevi korupcije i to je pojava koju imaju sve države sveta. Drugi stepen je korupcija koja je kao pojava vrlo uočljiva i zabrinjavajuća, ali nije ugrožen sistem institucija. Veliki broj država u svetu nalazi se na tom stepenu korumpiranosti. Treći stepen je kad sistem funkcioniše po logici korupcije. On ne može drugačije da funkcioniše već jedino kao korupcija. To je sistem kriminalizovan sam po sebi. U tom stadijumu nema prevencije korupcije, jer svaki faktor prevencije postaje deo kriminalizovanog sistema i korupcije. U tom stadijumu jedino radikalne promene mogu da donesu neko radikalno rešenje. U tom stadijumu se danas nalazi Srbija. I to se detaljnom analizom može dokazati.

Tipologija korupcije u policiji pokazuje da postoji 11 tipova korupcije koji se mogu podeliti na lakše i teže. Na žalost, brojniji su teži tipovi. **U lakše tipove smatram svakodnevnu a sitnu korupciju, vezanu, pored ostalog, i za sivu ekonomiju. Taj vid korupcije je masovan. Drugi tip je korupcija saobraćajne policije. Ona se manifestuje kroz prekršaje, kroz posebno tretiranje saobraćajnih prekršaja i pogađanjem sa prekršiocima, ali se manifestuje i kroz učešće u krađama vozila.** Ako vam ukradu automobil i u njemu nema nikakvih ličnih podataka, lopovi će vrlo brzo doći do vašeg broja telefona ili do vaše adrese da vam zatraže da platite otkup vozila. To se može raditi jedino uz pomoć policije.

Treći tip je korupcija pozornika. Ona obuhvata saradnju sa vlasnicima kafana, restorana, butika, radi dobijanja besplatnih usluga ili neintervenisanja. Četvrti tip je uzimanje reketa, dakle, naplaćivanje da se ne preduzimaju neke radnje koje su, inače, obavezne da se

preduzmu. Ne bi bilo ni po jada kad bismo imali korupciju na tom nivou.

Drugi oblici korupcije su učešće u organizovanom kriminalnu policije. Direktno ili indirektno. Nauka može dokazati da je organizovani kriminal u ovoj zemlji stvorila policija, ali ne javna, nego tajna policija. Po tome se naša zemlja ništa ne razlikuje od drugih zemalja, jer je u svim zemljama organizovani kriminal stvorila tajna policija. Vidovi tog tipa korupcije su brojni: učešće u švercu nafte i raznih akciznih roba, u ubistvima, u iznudama, u reketu u trgovini drogom, u trgovini vozilima, pa čak i nešto što je, po teoriji, skoro nedostupno policiji - učešće u finansijskim malverzacijama.

Ne postoje, na žalost, oštre granice između ovih tipova. Sledeći tip korupcije je selektivnost u gonjenju, odnosno u krivičnom progono, najčešće kao propuštanje krivičnog gonjenja zbog novca, zbog partnerstva ili zbog politike.

Sedmi tip korupcije je volutarizam u primeni zakona. On se manifestuje na više načina, ali su tipični - primena sile ili neprimena sile za novac, odnosno puštanje kriminalaca iz zatvora za novac. Znalo se tačno kolika je tarifa za izlazak iz policijskog pritvora ili iz istražnog zatvora. I znalo se preko koga se to radi.

Osmi tip korupcije je politička korupcija. Ona je posledica članstva u partijama, podložnosti političarima, a manifestovala se nagrađivanjem stanovima, položajima i slično. Deveti tip je ideološka korupcija. Manifestuje se u poslušnosti, selektivnosti gonjenja iz lične političke ubeđenosti. Dakle, to je unutrašnja, psihološka ideološka osnova za odustajanje od gonjenja. U taj deo se ubraja i ono načelo - "goni unutrašnje neprijatelje, nemoj goniti one koji su ti partijski prijatelji". Na žalost, u tom tipu korupcije ima dosta slučajeva iz državne bezbednosti.

Deseti tip korupcije je korupcija u vezi sa obrazovanjem i napredovanjem u policiji. Ona se manifestuje kroz omogućavanje brzog školovanja, kroz dobijanje činova i kroz dobijanje važnih mesta i položaja u policiji. Korupciju u državnoj bezbednosti izdvojio sam kao poseban tip, jer u toj službi dominiraju tri tipa korupcije. Dominira spoj državne bezbednosti sa organizovanim kriminalom, izraženi nego

što je to spoj javne bezbednosti. U ovoj službi dominiraju ideološka i politička korupcija.

Ako pokušamo da napravimo analizu koji krugovi policije su obuhvaćeni ovim tipovima korupcije, može se reći da su, praktično svi obuhvaćeni, ali da su težim oblicima korupcije obuhvaćeni starešinski kadar i visoki rukovodioci policije, što je i prirodno. Ako probamo da smestimo korupciju u policiji u onu skalu stepena korupcije, ne služeći se podacima javnog mnjenja, korupcija policije po meni pripada drugom tipu korupcije, dakle, ne u maksimalni tip korupcije. To je veoma pozitivno. Jer, da je pripadala trećem tipu, ona ni danas ne bi mogla da funkcioniše.

Kakve bi mere trebalo primeniti za suzbijanje korupcije?

Mere bi se mogle podeliti na opšte, u koje se ubrajaju sloboda medija, nezavisnost sudstva, reforma uprave, države, dekriminalizacija države, promena kaznene politike, što znači da nema zastarevanja i da treba mnogo strožije goniti ovu vrstu dela. Unutrašnja kontrola rada policije je izuzetno važna za suzbijanje korupcije, ali ona nije dovoljna.

Neophodna je civilna kontrola rada policije i parlamentarna kontrola. Takođe, neophodna je dezideologizacija policije. Jednostavno, mora se zabraniti članstvo u političkim partijama. A i danas su visoki policijski oficiri članovi pojedinih partija, pošto postoje partijski ključevi za visoke činove, postoje partijske kvote u pravosuđu i slično i ima zamena jednih partija drugima.

Zatim, sloboda sindikalnog organizovanja u policiji mora da se dopusti. To engleska policija ima već sto godina i pokazalo se kao dobro. **Naravno, važno je poboljšanje materijalnog položaja policije, jer kad je državni službenik siromašan zaboravite sve teorije o suzbijanju korupcije. Neophodna je i reforma obrazovanja u policiji da bi se korupcija suzbila.**

I nešto što može da izgleda bez veze, ali nije, to je promena položaja policije u krivičnom i prekrivičnom postupku. Ako se ne sudari policija u dokazivanju zločina direktno sa sudijama i tužiocima, nikad neće biti dobre policije. Ako se pusti policija da skuplja dokaze, a

sudije i tužioci te dokaze izbrišu i krenu ponovo u dokazivanje istog krivičnog dela, onda su procesi dugački i skupi. I, što je još opasnije, dopušta se nekvalitetan rad policije jer nema zakonsku, moralnu i profesionalnu obavezu da ima kvalitetne dokaze za izvršenje krivičnog dela.

Zašto je to važno za korupciju? Zato što u sudaru sa tužiocem i sudijom, ako se koristi korupcija, onda moraju da se korumpiraju obojica.

Ukratko, potrebna je radikalna reforma policije da bismo imali nekorumpiranu policiju. U mere za borbu protiv korupcije ne ubraja se formiranje Saveta za korupciju opšteg tipa. Ne mogu se očekivati ni dobri rezultati borbe protiv korupcije ukoliko se u borbu uvuče državna bezbednost.

Brankica Grupković

pomoćnik saveznog ministra unutrašnjih poslova

Polemika oko "Antikorupcijskih stubova"

Savezno ministarstvo unutrašnjih poslova pozdravlja napor Transparensi Internešenela u izgradnji sveobuhvatnog metoda borbe protiv korupcije i napor da se izvrši procena stanja ovih stubova od kojih je jedan i policija. Međutim, smatramo da su se u delu procene koji se odnosi na saveznu policiju potkrale neke nedozvoljene greške.

Te greške su, po našem mišljenju, proistekle pre svega iz nepoznavanja ustavne i zakonske materije, ali i komparativne političke prakse. Na strani 107. "Antikorupcijskih stubova" se konstatuje da ne postoji komesar policije. Ministar unutrašnjih poslova odgovoran je saveznom premijeru, a premijer Saveznoj skupštini.

Ne bih htela da ulazim u sporne političke konstatacije kojima, po nama, autori ove procene otkrivaju duboko nepoznavanje političke prakse, pre svega kad je reč o izboru vlade, njenih ministara, ali mislim da je jako važno da znamo nadležnosti saveznog ministarstva koje se i te tako razlikuju od nadležnosti republičkog MUP-a. Dakle, mi nemamo resore državne i javne bezbednosti i slično. Osim toga, u Ustavu SRJ je definisano da vlada za svoj rad odgovara Saveznoj skupštini. **Dakle, saveznog ministra unutrašnjih poslova ne imenuje i ne razrešava predsednik vlade. Sada savezna skupština bira i razrešava ne samo predsednika, već i članove vlade.** Mi smo na ove nepravilnosti ukazali upravo zbog naše iskrene namere da doprinesemo borbi protiv korupcije.

Budimir Babović
bivši šef Interpola za Jugoslaviju

Neophodna reforma policije

Nemam komentar na potpuno diskriminatorску kvalifikaciju iz reagovanja saveznog ministarstva unutrašnjih poslova, koja podseća na govor mržnje. Priznajem da sam propustio da uzmem u obzir amandmane na Ustav iz 2000. godine. To je svakako greška, ali izgleda da se pokazuje da svako ima pravo da bude legalista onda kada mu to odgovara.

Ovde je, izgleda, sporno to da li ministre postavlja predsednik vlade ili ih postavlja Skupština. Proizlazi da ih je do amandmana postavljao predsednik vlade, a posle amandmana ta mogućnost je ostavljena Skupštini. Ona bira i razrešava članove vlade. Koliko je to značajno, pokazuje se na slučaju gospodina Rankovića, koji je nedavno podneo ostavku na mesto ministra finansija. U medijima je saopšteno da je on podneo ostavku predsedniku SRJ Koštunici i predsedniku Savezne vlade. Skupština nije ni pomenuta.

U vreme Miloševića policija je bila jedna izuzetno korumpirana institucija. Ne bih se možda složio sa tim da je korupciju naročito uvela Služba državne bezbednosti, a ne služba javne bezbednosti. U tom periodu su se te dve službe preplitale i njihov uticaj zavisio je od onoga ko je na njihovom čelu. Na primer, dok je rukovodilac javne bezbednosti bio Radovan Stojčić, u to vreme je ta služba preuzimala u nekoj meri funkcije koje inače pripadaju državnoj bezbednosti.

U jednom centralizovanom policijskom sistemu kakav je naš, kada korupcija zahvati najviše nivoe, onda se ona lako prostire i zahvata čitav organizam policije. A u decentralizovanom sistemu korupcija je raširena na nižim nivoima. Analiza koja je ovde data odnosila se na

period pre ove sadašnje demokratske vlade. Tada su građani izrazili uverenje da je policija veoma korumpirana. Mi drugih podataka nismo imali na osnovu kojih bi to trebalo da procenjujemo. Na žalost, nemamo ih ni danas. To bi trebalo da bude transparentnije.

Nije transparentnost to što imamo redovne konferencije za štampu na kojima se ponavljaju podaci koji su već saopšteni, ili se komentariše stanje kriminala. To jeste važno, ali je za mene transparentnost ako policija bude otvorena i ako njeni podaci o tome koliko unutar policije ima korupcije, koliko ih je kažnjeno zbog toga.

Ja imam, na primer, izveštaj policije Njujorka za 2000. godinu. To je izveštaj njihovog Biroa za unutrašnju kontrolu. Tu su u detalje dati slučajevi koje je Biro razmatrao i sankcije koje je izrekao. I na osnovu toga građani Njujorka mogu da vide da li se u policiji tog grada vrši neka kontrola ukoliko postoji korupcija. **Zahvaljujući tome, korupcija je u Njujorku, recimo, za poslednjih desetak godina, smanjena za 48 odsto i pritužbe su smanjene u značajnoj meri. Mi još nismo došli do toga, ali se nadam, i uveren sam, da ćemo u tu fazu da uđemo sa jednom temeljitom reformom policijskih institucija. Rad na toj reformi je u toku, a to nije jednostavan posao.**

Miodrag Vuković

**Uprava za borbu protiv organizovanog
kriminala MUP-a Srbije**

Unutrašnjom kontrolom protiv korupcije

Korupcija nije karakteristična samo za policiju u Srbiji. Gde god postoji policija postoji i korupcija. Specifično za korupciju u policiji u Srbiji je ono što se dešavalo ne tako davno, a to je u poslednjoj deceniji. Povećan broj razbojništava je samo posledica opšte kriminalizacije društva. Mi smo u poslednjih deset godina u okviru finansijskog kriminala u Srbiji imali učešće korupcije od oko 20 odsto. Protok vremena od momenta kad je delo učinjeno do momenta kad je otkriveno bilo je dva, tri, pet meseci. Retko je prelazio godinu dana. To govori da su otkrivena ona flagrantna dela korupcije.

A mi smo prošle godine u Srbiji imali učešće korupcije u ukupnom finansijskom kriminalu do 30 odsto. To sad, na prvi pogled, govori da je korupcija u prošloj godini bila najveća. Ali nije tako. **Prošle godine su otkrivana dela koja su izvršena pre dve, tri, pet i više godina. To govori o korupciji koja se nekad dešavala, a koja je sad deo jednog ozbiljnog policijskog rada.** I metod policije u radu u borbi protiv korupcije se nešto izmenio.

Drugi uslov koji je opredelio oblik korupcije u Srbiji devedesetih godina je selektivna primena zakona. Zašto je to činjeno?

Mi smo imali sankcije, imali smo ratove. U jednom momentu, na primer, javne nabavke nisu mogle da se sprovode regularno. Politički establišment je to iskoristio u druge svrhe, odnosno za lično bogaćenje. To je, znači, taj vid korupcije koji smo imali.

Često se govori da je nizak standard policajaca uzrok korupcije. Moj je stav nešto drugačiji. **Ja mislim da nizak standard u policiji, u pravosuđu, ukupno u državnoj upravi smanjuje efikasnost. Znači, gubi se radna motivacija, pada efikasnost, a to sve vodi u korupciju.** Znači, jeste da mala plata stoji u nekoj vezi sa korupcijom, ali ta veza nije direktna. Ona je ipak posredna.

Korupcija u policiji u Srbiji učestvuje u ukupnoj korupciji u Republici sa 2,5 do 3 odsto. Prošle godine smo, recimo, imali gotovo 4.000 dela sa elementima korupcije. U tom broju, dela koje su izvršili policajci ne prelaze 2,5 do 3 odsto. Bitna je razlika koja postoji između obima korupcije i uverenja koje imaju građani. Jedno ozbiljno istraživanje trebalo bi da na to odgovori zašto se uverenje građana i stvarni učinci razlikuju?

Činjenica je da je korupcija i u policiji i u društvu bila znatno obimnija u proteklom periodu. Naravno, prošle i ove godine preduzima se niz mera da se korupcija smanji. Mi imamo u policiji dva osnovna vida korupcije. Prvi vid je flagrantna korupcija, kad policajac novac uzima da bi učinio nešto ili ne. Drugi vid je ona korupcija koja je deo sistema. Znači, to je situacija kada je u korupciju uključen i policajac i carinik i drugi državni činovnik. Takva systemska korupcija se ne rešava samo promenama u policiji, već promenom sistema izvršne vlasti. Ta korupcija je najopasnija i najozbiljnija.

Na primer, prošle godine, u većini ozbiljnijih slučajeva šverca cigareta mahom su bili uključeni bivši i sadašnji policajci. Doduše, nižeg ranga, ali su bili uključeni. Ukupno je bilo 14 takvih slučajeva. U sve slučajeve šverca cigareta većeg obima uvek su bili uključeni i carinici. Policajci i carinici napravili su neku simbiozu. Taj vid korupcije se rešava sistemskim merama.

Danas je u Srbiji znatno povećan rizik od vršenja krivičnih dela korupcije jer se preduzima niz mera. Povećava se unutrašnja kontrola rada policije da bi se suzbila korupcija. Naravno, parlamentarna kontrola je takođe važna. Druga važna činjenica za suzbijanje korupcije je dosledna primena zakona, bez dodatne tolerancije.

Važna je, zatim, i decentralizacija policije. Znači, stvaranje više nivoa odgovornosti u primeni zakona kod kažnjivih dela i povećanje efikasnosti rada. Šta se do sada dešavalo? Neefikasna policija je naterala građane da pronalaze druge puteve da bi mogli da ostvare neka od svojih prava. Tako, na primer, ako neko nije mogao da dođe do državljanstva legalnim putem za godinu-dve, onda on traži nekog kome će dati novac da bi brže došao do dokumenta koji mu treba. Zato je segment efikasnosti rada veoma bitan za smanjenje obima korupcije.

Važno je, takođe, da se poveća rizik od gubitka posla. Na primer, mi smo imali nedavno goste iz Švajcarske. Od njih smo saznali da tamo policajac gubi posao ako dve godine uzastopno ne ispuni radni učinak. To bi za nas bilo strašno da to uvedemo.

Veoma bitan segment je i definisanje uloge policije u krivičnom postupku.

Na svim tim segmentima sada radimo, ali **ne smemo da zaboravimo da je policija kao jedan organizam pod terapijom. Ona pokušava da eliminiše sve ono što je bilo loše u prošlih deset godina. A ne možemo da tražimo da onaj ko je pod terapijom trči maraton.** Ne možemo da zanemarimo ono što je bilo da bismo mogli da govorimo o Švajcarskoj i o nekoj drugoj zemlji.

Milorad Veljović
načelnik Odeljenja za zakonitost
u Upravi kriminalističke policije MUP-a Srbije

Statistika o suzbijanju kriminala u 2001. godini

Prema podacima za 2001. godinu o suzbijanju kriminala u Srbiji, mi smo podneli 229 krivičnih prijava protiv 232 pripadnika MUP-a. Od toga 54 pripadnika MUP-a je lišeno slobode i predati su nadležnom sudu, gde je postupak u toku. Suspendovano je 366 radnika, po raznim osnovama. Po članu 45 zakona o unutrašnjim poslovima, rad je prestao za 60 policajaca - ili je podignuta optužnica ili je stavljen zahtev za istragu. Sporazumno je raskinulo radni odnos 97 policajaca. Podneli smo 377 prekršajnih prijava protiv naših pripadnika. U toku je disciplinski postupak protiv 1.216 radnika.

To nisu beznačajne cifre i mi ne možemo tvrditi da nema kriminala u našim redovima. **Ali, suština u našem budućem radu je kako da suzbijemo kriminal, što je interes ministarstva i jedan od prioriteta zadatka. Da bismo mogli da suzbijamo sve ostale oblike kriminala u drugim sredinama, moramo da to prvo uradimo u našim redovima.**

Sada je u toku postavljanje generalnog inspektora, gde će se formirati jedan stručan tim, sastavljen od profesionalnih ljudi koji će se suočiti sa svim vrstama kriminala u policiji. U ovoj, 2002. godini, ministarstvo će nastaviti sa intenzivnim radom, a posle možemo da uporedimo rezultate, da se vidi koliko smo uspeali.

Aleksandra Drecun
generalni sekretar Ministarstva
finansija Republike Srbije

Korupcija je etički problem

Mnogi su skloni da tvrde da je samo poboljšanje materijalnog položaja državnih službenika dovoljno da se suzbije korupcija. Takvo stanovište je uvredljivo, pogotovo za one službenike koji su u prošlim godinama imali male plate, a časno su obavljali svoj posao. Jer, ako se uspostavlja uzročno-posledična veza između korupcije i materijalnog položaja, onda su svi oni koji su imali platu od, na primer, deset maraka - bili korumpirani.

Nije tako. **Smatram da je korupcija u velikoj meri problem etičnosti, iako je, razume se, problem i u materijalnom položaju. Ne možemo reći da su svi oni koji imaju mala primanja, odnosno koji su siromašni, skloni tome da primaju mito.** Zato u Vladi Republike Srbije pokušavamo da popravimo stanje i da pojačamo borbu protiv korupcije. Pristupili smo inicijativi Pakta za stabilnost i kada smo pogledali koji su to početni koraci, pokazalo se da je jedan od osnovnih podizanje svesti građana o štetnosti korupcije. Jer, ukoliko neko danas primi mito, na primer, kao zdravstveni radnik, on je spreman da i sutra nekome da na nekom šalteru mito, spreman je da nekog korumpira za školovanje svog deteta.

Dakle, negde se taj lanac mora prekinuti i mi na tome radimo. Na jednoj sednici Saveta za borbu protiv korupcije imali smo goste iz Engleske. Njihovi utisci o radu Saveta, o tome šta treba preduzeti u borbi protiv korupcije, bili su da je to odličan način rada i da bi bilo dobro da se tako radi i u Engleskoj. Zaista su bili vrlo prijatno iznenađeni stepenom otvorenosti razgovora jer se pominje sve - od konflikta interesa do pojava korupcije.

Postoji mnogo koraka koje treba preduzeti i paralelno popravljati materijalni položaj službenika. Treba smanjivati diskreциона ovlašćenja, to se odnosi i na policiju i na sve ostale državne službenike.

Na žalost, zaista teško dolazimo do podataka. Mi smo, na primer, od Saveznog zavoda za statistiku zatražili podatke koliko je krivičnih postupaka okončano, koliko je lica osuđeno za tipična dela korupcije, kao što su primanje i davanje mita, ali ih nismo dobili. Zašto? Zato što se ne vodi posebna evidencija po krivičnim delima, već evidencije samo po grupama krivičnih dela. A u grupi krivičnih dela privrednog kriminaliteta, u koje se ubrajaju i ova, ima više od 40!

Znači, postoji mnogo koraka koje treba preduzeti da bi se uopšte sagledao fenomen korupcije kako bi se preduzele konkretne mere osim ovih koje su opšte poznate. Vlada Republike Srbije je počela projekat pod nazivom "Otvorena vlada". Na veb sajtu www.srbija.sr.gov.yu nalazi se posebna stranica koja se naziva "stop korupciji". Trudimo se da što više podataka učinimo dostupnim. Dakle, počev od toga da li su ministri članovi upravnih odbora i njihovi saradnici, koliko se troši na službena putovanja ili na neke druge troškove Vlade. Nastojaćemo da i ove podatke, koje smo danas čuli, predstavimo javnosti i svako pitanje je dobrodošlo.

Ove javne debate su dobar znak da su počeli otvoreni razgovori o korupciji. Ovo je pravi put saradnje državnih institucija, vlade i ostalih koji su zainteresovani iz nevladinog sektora i to uz prisustvo medija.

Prof. dr Čedomir Čupić

Član Saveta za borbu protiv korupcije

Narod očekuje namirenje pravde

Mi smo na Savetu već konstatovali da se korupcija ne može odvojiti od kriminala i od finansijskih mahinacija. Kriminal i finansijske mahinacije su bile vezane za vrhove naše države koja je bila potpuno kriminalizovana. Na žalost, stalno se pominju te nesrećne sankcije kao podloga za kriminal, ali mislim da tu ima dosta alibija da bi se neke stvari zataškale, da neko vreme prođe, da se neki ljudi izvuku. Ne bismo smeli na takav način da razmišljamo. Jer, razni lisci, manipulanti, hohštapleri, ratni profiteri i slično, treba da budu privedeni pravdi.

Mi nećemo moći da krenemo ni u kakve reforme ako zaboravimo tu potrebu - da se namiri pravda. Bez toga građani nemaju volju. Oni padaju u razočarenje, u očaj i nikada se ne zna kada taj očaj može da eksplodira, ni kakve posledice može da izazove. Ako se ne dogodi namirenje pravde, mi nećemo stvoriti volju da ljudi krenu, da se obračunaju sa tri velika zla: korupcijom, kriminalom i finansijskim mahinacijama.

Posebno bih hteo da napomenem nešto što i sadašnja vlast treba da shvati. Sa rđavim ljudima se ništa ne sme raditi. Vi se sećate, u nedavnoj prošlosti, kad su u ime nacionalnih interesa i nerealnih nacionalnih projekata, razni lisci u državi krenuli sa kriminalcima, pa su ih posle pretvorili u aktuelne junake. Ljudi sa svetskih poternica postali su najveći junaci.

U to je bila uvučena i crkva. Sećam se jednog venčanja gde šest vladika služi jednom svetskom kriminalcu, koji više nije živ (koga, inače, želim kao čoveka i dobro bi bilo da je on živ kao otac i kao muž). Bolje bi bilo da je živ da se sve to pokaže i otkrije, jer se ovako brzo sve zataška. Zato moramo, pored ostalog, da razbijemo te mentalne obrasce, vezane za kriminalce, kao aktuelne junake.

Stoga i ističem da se sa rđavim ljudima sve upropašćuje. **Ako se poslužite rđavim ljudima oni će vam jednog momenta doneti pragmatičnu dobit, ali nikada ne znate kad će kriminalni deo da proradi. Mislim da je velikim delom naša policija uvučena sa u određene radnje sa kriminalcima.**

Sama policija treba da ponudi model unutrašnje kontrole. Najstručniji ljudi to treba da naprave i da javnost ima uvid. Ne treba zaboraviti da je naša policija veoma zatvorena u svom delovanju. Ali to nisu novi obrasci. Mi takve obrasce imamo od 1804. godine. Policija je kod nas uvek bila tajna, uvek je radila užasne stvari. Da se samo pogledaju arhivi i dokumentacija o tome kakva je, na primer, korupcija bila od 1883. godine pa do kraja tog veka?! Pa to je strahotala! Kakve su to bile špijunaže?! Tada vidite da je to obrazac koji se samo negovao, a razne ideologije su se njime služile. Zato ne može da se sve svali na jednu ideologiju, kao što je komunizam.

Druga stvar koja mora da se stavi na uvid javnosti, jeste odgovor na pitanje - Koliko mi to imamo tajnih policija? Koliko mi imamo centara za koje ne znamo? Čini mi se da to ne znaju ni mnogi ljudi koji se sada nalaze u vrhovima policije. Istorijski primeri pokazuju da je Himler, na primer, stvorio četiri tajne policije. Dve su se znale - SS i Gestapo, a dve se nisu znale. Jedni su bili tajna vojna policija za koju nije znala ni kontraobaveštajna služba, ni vojna ni obaveštajna, a druga tajna policija su bili inspektori za koje niko nije znao. To su bili civili koji su pratili sve živo. Himler je, dakle, imao četiri policije a Staljin je imao sedam.

Mi moramo da shvatimo šta je naša mera. **Mi smo mala zemlja, mi ništa ne značimo u svetu, a možemo da značimo jedino ako se približimo svetu. Naša mera je, na primer, jedna Holandija.** To je važno da se shvati zbog naše svesti. Da ne pravimo više tu budalaštinu da smo mnogo važni.

Dužnost policije je da pravi red, sigurnost i stabilnost. Tamo gde toga nema tu propada život. To je važan momenat, da policija shvati šta je i ko je. Drugi momenat je da društvo shvati da bez dobro uređene policije i cenjenog policajca nema stabilnosti i reda. Tamo gde su stabilnost i red, tu je i moralnost. Ne sme da se razvija atmosfera u kojoj se ljudi plaše policije. Ne može prepadnut čovek da bude moralan.

Centri tajnih moći moraju da se razotkriju. S jedne strane policija, s druge parlament, s treće strane civilno okruženje. **Vlada je predložila jednu meru koja izgleda odlično: antikorupcijski timovi. To je dobro, ali ne znam koliko će građani imati poverenja u te timove, možda iz straha i iz rezerve prema toj službi. Ali, ako imate civilnog koordinatora, koji kao ugledan čovek saraduje sa policijom, i onda on pozove policajca, čini mi se da će to biti efikasno.**

Mi kao Savet treba da insistiramo u normativnom delu da se doneše zakon o poreklu imovine. Sve sam ubeđeniji da je to neophodno. To nije zakon kao akcija, već zakon za sva vremena. Jer, kako ćemo mi da rešimo situaciju ako imamo policajce koji su ogromno bogatstvo stekli i koji, i kada ga isterate iz službe, izlazi i sa bogatstvom i sa načinima kako se korumpira. Zato je potrebno da se donese zakon kojim će se utvrditi odakle nekome ta imovina. Svako može da dokazuje odakle mu bogatstvo koje je stekao. Zakonom treba da se omogućí da se takvo sumnjivo bogatstvo oduzme. Pa neka porodica ide u socijalne slučajeve. Porodica je znala, učestvovala je u tome, saradivala je.

Naše delovanje u okviru Saveta je, dakle, predlaganje zakona. Pratićemo slučajeve, tražićemo termine, rokove do kojih nešto treba uraditi. To je pitanje efikasnosti. Treći momenat je ohrabrivanje građana da počnu sami da iznose primere, jer je kod nas korupcija postala način života. Zato ćemo mi iz Saveta ići na tribine i stvaraćemo taj obrazac građanske hrabrosti. Naravno, ako budemo imali saradnike u tužilaštvu, policiji i u sudovima koji će to da posmatraju i da, takođe, ohrabruju ljude, onda će biti lakše.

Postoji još jedna činjenica. **Pravosudni sistem treba izdvojiti i treba te ljude dobro nagraditi. Ne može sudija sa 300**

maraka da vodi slučajeve čija je vrednost 50 miliona. I još nešto je važno. Mi smo sistemski uvedeni u korupciju. Sećate se 1993. godine - svi smo kupovali devize na ulici iako je to zakonom zabranjeno. Tako smo svi postali ljudi koji se bave nelegalnostima i ljudi koji imaju osećaj da su lopovi. Sa tim obrascem svi se osećamo oštećeni. Zato je važno uspostavljanje odnosa prema zakonu. Da kažemo jednom - ne može više to da bude.

Borba protiv korupcije mora da ima srednjoročne, kratkoročne i dugoročne ciljeve. **Potrebno nam je najmanje deset godina da dođemo do nekog nivoa koji će odgovarati standardima srednjih zemalja u tranziciji. Ali, moramo od nečeg krenuti, pa makar i malo da uradimo biće dovoljno za početak.**

Milosav Vasić, policajac
predsednik Nezavisnog sindikata policije

Protiv korupcije krenuti od vrha

Svakako da je uloga policije, kao osnovnog segmenta društva, uočljiva u javnosti. **Korupcija postoji ne samo na liniji policajac - građanin, već i korupcija koja je na relaciji policajac - starešina. Jer, znalo se, na primer, koliko košta neodlazak na Kosovo, koliko košta dobijanje stana, koliko košta napredovanje u službi i tako dalje.** Mnogo je tu momenta koji ukazuju na to da li treba tražiti alibi u opštoj kriminalizaciji društva u prošlih 12 godina.

Suzbijanje korupcije nije samo ako uhvate policajca da je primio jedan boks cigareta, tu ima mnogo drugih stvari. Evo, nedavna afera u Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije oko tendera za nabavku delova uniforme, znački i slično. Mi ni ranije nismo znali ko radi za policiju uniforme, a sve su to oblasti u kojima je moguće povezivanje interesa. Slično je kao u vojsci, gde je bilo slučajeva da, na primer, sin generala vojske snabdeva vojsku. Tako je bilo i u policiji. **Ne vidim, zato, način kako ćemo se odupreti korupciji sa istim ljudima koji su i sada na svojim mestima kao i pre deset godina, a neki su i napredovali.**

Očekujem podršku javnosti, medija, da zaštitimo ljudska prava policajaca, ne zato da bismo tražili odbranu, već da pokušamo da i mi budemo deo unutrašnje kontrole rada Ministarstva unutrašnjih poslova. Suzbijanje kriminala, a posebno korupcije, mora krenuti od vrha. Važno je da ne nastavimo putem diktatorskog režima koji smo već imali, sa istim ljudima koji su samo malo promenili dresove.

Nada Šavija
pomoćnik načelnika SUP-a Beograd

Utrostručen broj prijava mita

Velike rezultate u otkrivanju krivičnih radnji policija ne može sama uspešno da obavlja ako nema dobru pomoć i saradnju. Policija će da se potruđi da se otvori prema javnosti. Mene posebno kuraži činjenica da su **u 2001. godini pripadnici Sekretarijata unutrašnjih poslova u Beogradu podneli tri puta više krivičnih prijava protiv dela primanja i davanja mita, kao i za krivična dela zloupotrebe službenog položaja, nego što je to zabeleženo u dve prethodne godine.**

Takođe, početkom ove godine je maksimalno intenziviran rad na otkrivanju takvih krivičnih dela, ali pre svega među pripadnicima policije. Ja se nadam da će ti rezultati uskoro biti objavljeni. Samo ako se služimo istinom i realnim pristupom možemo doći do boljih i zdravijih odnosa u društvu.

Jovan Spaić
zamenik Republičkog javnog
tužioca Republike Srpske

Država postoji zbog građana

Za temu o korupciji možda je zanimljiv slučaj iz Kraljevskog tužilaštva Velike Britanije gde su nam, prilikom našeg nedavnog boravka, predočili jedan primer borbe protiv droge i korupcije. Tamo je carina veoma organizovana i dobro funkcionise. Oni su, dakle, pratili jednog čoveka koji se bavio trgovinom drogom i doveli su ga na sud. Policajac iz Skotland Jarde je sav zadovoljan pričao o tome kako je dobio toliko visoku kaznu da se ne zna da li će ikad izaći. Ja sam na to, onako sažaljivo pitao, zar nije nezgodno, zato što čovek ima ženu i dvoje dece. A policajac kaže da su oni još i dobro prošli jer, "trebalo je i njegovu suprugu da privedemo tužiocu, pa da i ona bude osuđena".

A zašto? Šta je ona uradila? - pitao sam. Na to je policajac odgovorio: "Pa ona je živela od ovih sredstava koje je on donosio. Ona je imala dvorac, spremala je hranu."

Drugi zanimljiv slučaj bio je sa čovekom koji je došao u banku da položi novac. Bila je to vreća metalnih novčića. To je bilo sumnjivo službenici, ona je pritisla alarm i policija je došla. Pitali su ga odakle mu novac a on je odgovorio da je prosjak, da je to nakupio za nekoliko meseci i sad je došao da uloži.

Očigledno, to su sasvim drugačiji uslovi života od naših. No, i mi moramo, u okviru naših mogućnosti, da se borimo protiv korupcije. I mi u Republici Srpskoj imamo Transparensi Internešenel i saradjujemo sa njima. Imamo i antikorupcijske timove. I kod nas korupcije ima u policiji, kao i u društvu. Borba protiv korupcije je neophodna, a svako sredstvo u toj borbi je dobro, izuzev, naravno - podmićivanja.

Ceo problem nastaje kad javni činovnik ne obavlja funkciju onako kako bi trebalo. Čim činovnik ne obavlja svoju funkciju, bilo da je to policajac, pozornik, tužilac ili predsednik države, kad on ne obavlja dobro funkciju u okviru javnih ovlašćenja, već u nečijem ličnom interesu, bilo svom ili drugog čoveka, ili radi materijalne ili nematerijalne koristi, on je korumpiran. Zato se moramo naučiti da građanin zna da država postoji radi njega.

Milorad Jelisavac

**pomoćnik ministra MUP Republike Srpske i
načelnik Uprave kriminalističke policije u RS**

Iste ove probleme koje ste pominjali imamo i mi u Republici Srpskoj i dosta mera i radnji već preduzimamo.